

بدنامی (انگ) اجتماعی مرتبط با کووید-۱۹

Social Stigma associated with COVID-19

راهنمایی برای جلوگیری از بدنامی اجتماعی

ترجمه و تدوین: مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی - ۸ فروردین ۱۳۹۹

مقدمه

با همه‌گیری عالمگیر ویروس کرونا و گسترش روزافزون ترس و نگرانی مردم، موضوع بدنامی اجتماعی در ارتباط با فرد، افراد و یا مکان‌هایی که با کروناویروس ارتباط دارند به یک دغدغه مهم اجتماعی تبدیل شده است. در راستای این اهمیت، راهنمای مشترک یونیسف و سازمان جهانی بهداشت برای اجتناب از بدنامی اجتماعی ناشی از کرونا تهیه شد که در ۲۴ فوریه ۲۰۲۰، توسط مرکز برنامه‌های ارتباطات دانشگاه جانز هاپکینز منتشر گردید. مخاطب این راهنما دولت، رسانه‌ها و نهادهای محلی درگیر ویروس جدید کرونا (کووید-۱۹) است. مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی در هفتمین گزارش خود از سری گزارش‌های سیاستی در خصوص بحران کرونا به این موضوع پرداخته است.

بدنامی (انگ) اجتماعی چیست؟

در حوزه‌های مرتبط با مسائل سلامت و بهداشت، بدنامی اجتماعی به ارتباط منفی بین (با) فرد یا گروهی از افراد گفته می‌شود که ویژگی‌ها یا بیماری خاصی دارند. در زمان شیوع بیماری، این بدنامی ممکن است به معنای برچسب خوردن افراد، رفتارهای کلیشه‌ای و تبعیض آمیز با آنها و یا تجربه از دست رفتن شأن اجتماعی‌شان به دلیل ارتباط با یک بیماری خاص باشد.

موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی

SOCIAL SECURITY
RESEARCH INSTITUTE

گزارش هفتم
WWW.SSOR.IR

۱۱

این چنین رفتارهایی می‌تواند علاوه بر شخص بیمار، روی پرستاران، خانواده، دوستان و اجتماع آنها نیز تأثیر منفی بگذارد. حتی افرادی که بیمار نیستند اما خصوصیات مشترکی با افراد بیمار دارند نیز ممکن است دچار این بدنامی شوند. شیوع کووید-۱۹ موجب تحریک بدنامی اجتماعی و رفتار تبعیض‌آمیز با افراد از نژادهای خاص و همچنین همه کسان شده است که به نوعی با ویروس در ارتباط بوده‌اند.

چرا کووید-۱۹ تا این اندازه موجب بدنامی (انگ) می‌شود؟

میزان بدنامی مرتبط با کووید-۱۹ بر پایه سه عامل اصلی می‌باشد: (۱) کووید-۱۹ یک بیماری جدید است که بسیاری از جنبه‌های آن هنوز ناشناخته است. (۲) ما اغلب از چیزهای ناشناخته می‌ترسیم. (۳) کار بسیار ساده‌ای است که این ترس را به دیگران ارتباط دهیم.

این موضوع قابل درک است که سردرگمی، اضطراب و ترس در بین عموم مردم وجود دارد، اما متأسفانه این عوامل باعث تحریک رفتارهای نامناسب می‌شوند.

تأثیر این بدنامی (انگ) چیست؟

این بدنامی می‌تواند انسجام اجتماعی را تضعیف کرده و باعث انزوای اجتماعی احتمالی گروهی از افراد شود که ممکن است به وضعیتی منجر شوند که در آن حتی احتمال پخش ویروس بیشتر شود (و نه کمتر). این کار ممکن است به مشکلات بهداشتی شدیدتر و دشواری‌های عدیده‌تری در کنترل شیوع بیماری ختم شود.

بدنامی می‌تواند:

- باعث شود افراد به دلیل ترس از رفتار تبعیض‌آمیز بیماری‌شان را مخفی کنند.
- مانع از تلاش سریع افراد برای مراقبت‌های بهداشتی شود.
- آنها را از اتخاذ رفتارهای سالم دلسرد کند.

چگونه با بدنامی (انگ) اجتماعی مقابله کنیم؟

شواهد به وضوح نشان می‌دهد که بدنامی و ترس از بیماری‌های واگیردار مانع از پاسخگویی به این بیماری می‌شود. آنچه در این شرایط مفید است اعتماد به مراکز خدماتی و مشاوره‌ای قابل اطمینان، همدردی با مبتلایان، شناخت دقیق بیماری و به کارگیری اقدامات مؤثر و عملی است تا مردم بتوانند از خود و عزیزانشان مراقبت کنند.

نحوه صحبت کردن ما با افراد در مورد این بیماری در کمک به آنها در جهت اقدامات مؤثر و نبرد علیه بیماری و جلوگیری از دامن‌زدن به ترس و بدنامی بسیار مهم است. لازم است محیط مناسبی به‌وجود آید که بتوان در آن به طور شفاف، صادقانه و مؤثر در مورد بیماری و تأثیر آن بحث کرد.

در اینجا به چند نکته در مورد نحوه مقابله با این مشکل و جلوگیری از بدنامی اجتماعی اشاره می‌کنیم.

- **کلمات مهم هستند:** باید‌ها و نبایدها، هنگام صحبت کردن در مورد ویروس کرونای جدید (کووید-۱۹)

• نقش خود را ایفا کنید: ایده‌های ساده برای دور کردن این بدنامی

• نکات مهم در ارتباط و پیام‌ها

کلمات مهم هستند:

هنگام صحبت کردن در مورد بیماری کرونا، برخی کلمات (برای مثال موارد مشکوک به ابتلا، قرنطینه کردن و ...) و به طور کلی زبان مورد استفاده ممکن است معنایی منفی برای افراد داشته باشد و باعث بدتر شدن دیدگاهشان نسبت به بیماری شود. این کلمات می‌توانند باعث تداوم کلیشه‌ها و فرضیه‌های منفی موجود در افراد شود، اطلاعات نادرست بین بیماری و عوامل دیگر را تحکیم کنند، موجب ایجاد ترس در افراد شوند و باعث شوند نسبت به مبتلایان دیدی منفی داشته باشیم.

این کار می‌تواند باعث دور شدن مردم از آزمایشات و قرنطینه شدنشان شود. ما زبان انگیزشی را در تمامی کانال‌های ارتباطی، شامل رسانه‌ها پیشنهاد می‌کنیم که به مردم احترام بگذارد و باعث قوی‌تر شدن آنها شود. کلمات استفاده شده در رسانه‌ها بسیار مهم هستند زیرا این کلمات، زبان جامعه را در مورد ویروس جدید کرونا (کووید-۱۹) شکل می‌دهند. الفاظ منفی می‌تواند بر روی نگرش و رفتار مردم نسبت به افراد مشکوک به ابتلا به ویروس جدید کرونا (کووید-۱۹)، مبتلایان و خانواده‌هایشان و جوامع مبتلا تأثیر منفی بگذارد.

مثال‌های ملموس زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد بهره‌گیری از زبان جمعی مناسب و اصطلاحات تخصصی مثبت چگونه می‌تواند به کنترل بیماری‌های بومی گیر و فراگیر نظیر ویروس HIV، سل و آنفلوآنزای H1N1 کمک کند. (برای مثال برنامه مشترک سازمان ملل علیه بیماری ایدز به جای عبارات "قربانیان ایدز" و "نبرد علیه ایدز" به ترتیب از عبارات "افرادی که با ایدز زندگی می‌کنند" و "واکنش به ایدز" استفاده می‌کند.

بایدها و نبایدها

در زیر به چند نمونه از بایدها و نبایدها هنگام صحبت کردن در مورد ویروس جدید کرونا (کووید-۱۹) اشاره می‌شود:

باید - هنگام صحبت کردن در مورد این ویروس، آن را ویروس جدید کرونا (کووید-۱۹) بنامید.

نباید - ویروس را به مکان‌ها یا نژادهای خاصی نسبت ندهید. این ویروس، "ویروس ووهان"، "ویروس چینی" و "ویروس آسیایی" نیست.

نام رسمی این ویروس (کووید-۱۹) به طور عمده برای جلوگیری از بدنام شدن عده‌ای خاص انتخاب شد. "کو" یعنی کرونا، "وی" یعنی ویروس و "د" یعنی بیماری (disease) و عدد ۱۹ به سال پیدایش ویروس (۲۰۱۹) اشاره دارد.

باید - از عباراتی مانند "افراد مبتلا به کووید-۱۹"، "افراد تحت درمان بیماری کووید-۱۹"، "افراد در حال بهبود از بیماری کووید-۱۹" یا "افرادی که پس از ابتلا به کووید-۱۹ فوت کردند" استفاده کنید.

نباید - هنگام صحبت در مورد این افراد از اصطلاحاتی مانند "موارد کووید-۱۹" و "قربانیان" استفاده نکنید.

باید - از اصطلاحاتی مانند "افرادی که احتمالاً کووید-۱۹ دارند" یا "مبتلایان احتمالی کووید-۱۹" استفاده کنید.

نباید- از عبارات "افراد مشکوک به کووید-۱۹" و "موارد مشکوک" استفاده نکنید.

باید- در مورد افراد، از واژه‌هایی مانند "ابتلا" به کووید-۱۹ استفاده کنید.

نباید- در مورد افراد از عباراتی نظیر "پخش کردن کووید-۱۹"، "اشخاص مبتلا کننده"، "پخش کننده ویروس" و "انتقال دهنده ویروس" استفاده نکنید، چون این عبارات به طور ضمنی معنای انتشار عمدی ویروس را به شنونده منتقل می‌کند و موجب سرزنش افراد می‌شود.

استفاده از اصطلاحاتی که افراد مبتلا را مقصر تلقی می‌کند و ارزش انسانی آنها را پایین می‌آورد، این حس را در بقیه به وجود می‌آورد که اشخاص مبتلا مرتکب کار اشتباهی شده‌اند و جایگاه انسانی پایین‌تری نسبت به بقیه دارند. این حس به نوبه خود باعث تشدید بدنامی مبتلایان، کم‌شدن حس همدردی و بی‌تفاوتی نسبت به درمان بیماران و اقدام به تست و قرنطینه کردن افراد می‌شود.

بکلیه- در مورد خطر ابتلا به بیماری کووید-۱۹ بر اساس داده‌های علمی و آخرین توصیه‌های نهادهای بهداشتی صحبت **نباید**- شایعات ناموثق را به اشتراک نگذارید و از اصطلاحات اغراق‌آمیز مانند "بیماری فاجعه‌بار" و "کشتار جمعی" که باعث ایجاد ترس می‌شوند اجتناب کنید.

باید- در مورد بیماری، مثبت صحبت کنید و در مورد تأثیر اقدامات پیشگیرانه و درمان تأکید کنید. بسیاری از افراد می‌توانند بر این بیماری غلبه کنند. اقدامات ساده‌ای وجود دارند که با انجام آنها خود، عزیزان مان و افراد آسیب‌پذیر را امن نگه داریم.

نباید- روی جنبه‌های منفی و پیام‌های تهدیدآمیز تأکید نکنیم. ما بایستی با همدیگر تلاش کنیم و افراد آسیب‌پذیر را امن نگه داریم.

باید- در مورد تأثیر اقدامات پیشگیرانه به منظور جلوگیری از ابتلا به بیماری جدید کرونا و همچنین تست و درمان آن تأکید کنید.

نقش خود را ایفا کنید:

دولت‌ها، شهروندان، رسانه‌ها، افراد با نفوذ و جوامع نقشی بسیار مهمی در جلوگیری از بدنامی مردم چین و به طور کلی آسیا دارند. همه ما باید هنگام صحبت کردن در رسانه‌های اجتماعی و سایر تریبون‌های ارتباطی آگاهانه و مدبرانه صحبت کنیم و رفتاری حامیانه در برابر ویروس کرونا از خود نشان دهیم.

در اینجا چند مثال و نکته را در مورد اقدامات احتمالی در مقابله با عقاید بدبینانه ذکر می‌کنیم:

انتشار حقایق: بدنامی می‌تواند با دانش ناکافی در مورد نحوه گسترش و درمان ویروس کرونا و نحوه پیشگیری از ابتلای سایرین افزایش پیدا کند. در پاسخ به این‌گونه رفتارها، اطلاعات دقیقی را از کشورها و مناطق آلوده، آسیب‌پذیری افراد و گروه‌ها در برابر کووید-۱۹، راه‌های درمان آن و نهادهای ارائه دهنده خدمات بهداشتی جمع‌آوری، یکپارچه و ارائه دهید. با زبان ساده مسائل را توضیح دهید و از اصطلاحات تخصصی و پزشکی پرهیز کنید. رسانه‌های اجتماعی مکان مناسبی هستند که شما با هزینه‌ای کم به تعداد زیادی از افراد دسترسی دارید. (برای مثال کشور نیجریه در هنگام انتشار بیماری

ابولا در سال ۲۰۱۴ که ۳ کشور دیگر را نیز در غرب آفریقا درگیر کرد، افرادی را مأمور کرد تا اطلاعات صحیح را در فیسبوک و توییتر به اشتراک بگذارند و در این کار بسیار هم موفق بود.

درگیر کردن افراد بانفوذ در جامعه: از شخصیت‌های پرنفوذ مانند رهبران مذهبی بخواهید تا در مورد افراد بدنام و نحوه حمایت از آنها صحبت کنند، و از بازیگران، هنرمندان و ورزشکاران قابل احترام جامعه بخواهید تا پیام‌هایی را منتشر کنند که این بدنامی را کاهش می‌دهد. مخاطبان مورد نظر این پیام‌ها باید با دقت بررسی شوند و افراد معروفی که برای انتشار این اطلاعات انتخاب می‌شوند باید شخصاً درگیر مسئله باشند و از لحاظ جغرافیایی و فرهنگی با مخاطبان تناسب داشته باشند. یک مثال خوب می‌تواند شهردار (یا شخص بانفوذ دیگری) باشد که به طور زنده در شبکه‌های اجتماعی حضور یابد و با رهبر چین دست بدهد.

صدا، داستان و تصاویر افرادی از محل زندگی خودتان را پخش کنید که ویروس جدید کرونا را تجربه کرده‌اند و شرایطشان بهبود پیدا کرده اند و یا عزیزانشان را تا بهبودی کامل حمایت کرده‌اند و تأکید کنید که اکثر افراد مبتلا به کووید-۱۹ بهبود می‌یابند. علاوه بر این یک "کمپین قهرمان" برای قدردانی از پرستاران و کارکنان بخش بهداشت تشکیل دهید که ممکن است جامعه به دلیل تماس‌شان با مبتلایان، از آنها هراس داشته باشد. نیروهای داوطلب جامعه نیز نقش مهمی در کم کردن این برنامه بدنامی ایفا می‌کنند.

اطمینان پیدا کنید که از نژادهای متفاوت مواردی را نشان می‌دهید. تمامی مطالب باید نشان دهند که جوامع مختلف تحت تأثیر این ویروس هستند و همگی با هم برای جلوگیری از انتشار کووید-۱۹ همکاری می‌کنند. اطمینان حاصل کنید که فونت‌ها، نمادها و اشکال خنثی هستند و به طور ضمنی به گروه خاصی اشاره نمی‌کنند.

روزنامه‌نگاری اخلاقی: گزارش‌های ژورنالی که بیش از حد روی رفتار افراد و مسئولیت بیماران در انتشار ویروس کووید-۱۹ تمرکز می‌کند می‌تواند منجر به افزایش بدنامی افراد مبتلا شود. برای مثال برخی از رسانه‌ها روی محل اولیه به وجود آمدن کووید-۱۹ تمرکز کردند و سعی کردند اولین بیمار در هر کشور را شناسایی کنند. تأکید بر تلاش‌ها برای پیدا کردن واکسن و درمان این بیماری نیز می‌تواند ترس از بیماری را افزایش دهد و این حس را منتقل کند که ما در متوقف کردن آن ناتوان هستیم. در عوض روی محتواهایی تمرکز کنید که اقدامات اولیه برای جلوگیری از سرایت بیماری را نشان می‌دهد، در مورد علایم کووید-۱۹ بحث می‌کند و زمان مناسب برای مراجعه به نهادهای درمانی را به شما اعلام می‌کند.

به گروه‌ها و کمپین‌ها ملحق شوید: کارهای خلاقانه زیادی برای مقابله با بدنامی (انگ) کرونا انجام می‌شود. خیلی مهم است که به این فعالیت‌ها بپیوندید تا یک جنبش و فضای مثبت به وجود آید که نشانگر توجه و همدردی با جامعه است.

نکات مهم در ارتباط و پیام‌ها

انبوه اطلاعات و شایعات نادرست سریعتر از خود بیماری کرونا ویروس جدید در حال انتشار است. این کار به تأثیرات منفی، شامل بدنامی و رفتار تبعیض‌آمیز نسبت به ساکنان نواحی آلوده منجر می‌شود. ما به اطلاعات یکپارچه و شفاف برای حمایت از جوامع و افراد آلوده به این بیماری نیاز داریم.

انبوه اطلاعات و شایعات نادرست به بدنامی و رفتار تبعیض‌آمیز کمک می‌کنند که باعث جلوگیری از اقدامات مؤثر می‌شود.

- اطلاعات نادرست را تصحیح کنید و در عین حال تأیید کنید که احساسات و رفتارهای بعدی افراد واقعی هستند،

اگرچه فرضیه‌ی بنیادی اشتباه است.

- اهمیت پیشگیری، اقدامات نجات‌بخش و تست و درمان فوری را برجسته کنید.

اتحاد جمعی و همکاری جهانی برای جلوگیری از انتشار بیشتر ویروس لازم است و نگرانی‌های جوامع را کاهش خواهد داد.

- روایت‌های همدردانه یا داستان‌هایی از تجربه‌های انسان‌دوستانه و جنگ افراد درگیر با ویروس جدید کرونا را به اشتراک بگذارید.

- حمایت خود را از کسانی که در خط مقدم مبارزه با شیوع کرونا مشغول خدمت‌رسانی هستند نشان دهید (کارکنان بخش بهداشت، نیروهای داوطلب، رهبران کشورها و ...).

حقایق (و نه ترس) مانع انتشار ویروس جدید کرونا (کووید-۱۹) خواهد شد.

- حقایق و اطلاعات دقیق در مورد بیماری را به اشتراک بگذارید.

- با داستان‌های ساختگی مخالفت کنید.

- در انتخاب کلمات دقت کنید. شیوه بیان می‌تواند بر دیدگاه افراد تأثیر بگذارد (به بایدها و نبایدها در بخش بالا دقت کنید).

• برای دسترسی به متن اصلی گزارش *Social Stigma associated with COVID-19* می‌توانید به آدرس اینترنتی www.unicef.org مراجعه نمایید.

